

Nordomblad

mei 2005

In dit blad vind je:

Woord van het Bestuur

Højdepunkter i Berlin

Een impressie van een week in Berlijn

Farvel Århus

Verslag van een jaar studeren in Århus

Truuske i Uppsala II

Vervolg op Truuske in Uppsala I

Stutt skilaboð frá Íslandi

Of het leven op IJsland

Afgestudeerd en dan?

Is er leven na Scandinavistiek?

Henrik Ibsen: beroemde stukken,
vergeten opvoeringen

Tip voor volgend semester I

Noordelijk Cultureel Festival

Tip voor volgend semester II

“Drak mig halv drukken”

Het andere gezicht van Andersen

En moderne tragedie

Maskerade van Lars Saabye Christensen

Thorkild Hansens *Det lykkelige Arabien*

Recensie van een reisverhaal

Nordoms grote jeugdherbergentest

Nordom als Consumentenbond

Rex og Regina

Over het wel en wee van de koninklijken

Tjuesju

Telchaos

”Verdomme, moet je mij weer hebben?”

Het grote Harry-interview

Nordom, de komende tijd:

1 jun. – Filmavond

Före stormen

17 jun. – Midzomerpicknick

Westerpark, A'dam,
tevens viering 100 jaar
Noorwegen

30 aug. – Introductiedag

31 aug. – Cykel-og-tværstocht

Puzzelfietstocht door

Amsterdam

Oktober - Samidagen

Grüß Gott,

We wilden dit keer eens geen clichématig voorwoord. Hierbij het resultaat, waarbij we graag direct to the point willen komen: hier is het nieuwe Nordomblad. Daaraan willen we graag nog enkele huiselijke mededelingen toevoegen.

Allereerst is mejuffrouw Marscha Rogmans als nieuw lid tot het Bestuur toegetreden na het doorstaan van de zware ontgroeningsprocedure die voor deze functie als vereiste is vastgelegd in de statuten onze vereniging, waarbij ze onder andere, nou ja, dat heeft ook al in de kranten gestaan. We heten haar van harte welkom. Ten gevolge van deze ontgroeningsfase heeft ze nu haar eigen rubriek in ons verenigingsorgaan gekregen, *Rex og Regina*, waarin ze ons op de hoogte zal houden van de ont- en verwickelingen binnen de koningshuizen van de door ons zo geliefde Scandinavische constitutionele monarchieën.

Ten tweede behaagt het ons u mede te kunnen delen, dat wij benevens een nieuw bestuurslid ook het eerste erelid binnen ons genootschap hebben kunnen verwelkomen. Op 24 februari jl. heeft een onzer voorzitters mevr.dr. W.J.E.M van Hees, uittredend docente aan ons Noords Instituut, uitgeroepen tot Erelid voor het Leven tijdens het door laatstgenoemde persoonlijk georganiseerde symposium over de Deense dichter dhr. H.C. Andersen.

Ten derde verheugt het ons u allen te kunnen berichten dat wij van onze correspondent voor Belgische aangelegenheden geruststellend nieuws in ontvangst mochten nemen aangaande de gezondheidstoestand van mevr. L.J. Keustermans, die aan de UvA, faculteit der Geesteswetenschappen, Leerstoelgroep Scandinavische Talen en Culturen, belast is met het doceren van de Zweedse taal, letterkunde, alsmede genderstudies. Wij nemen deze gelegenheid te baat haar in haar verdere herstelproces alle mogelijke voorspoed toe te wensen.

Tenslotte geven wij op deze plaats aan de openbaarheid prijs de wetenschap dat de dagelijkse leiding uwer organisatie na een vurige richtingenstrijd tot de slotsom is gekomen dat het een goede ontwikkeling zal zijn in het aanstaande najaar wederom enkele themadagen te organiseren omtrent een Scandinavisch fenomeen, de benaming van welk ons angstig nabij een schisma heeft gebracht. Desondanks hebben wij ten langen leste overeenstemming weten te bewerkstelligen betreffende dit heikele object van discussie. Derhalve zijn wij thans tot ons aller genoegen in de fortuinlijke gelegenheid u kond te mogen doen van de heuglijke omstandigheid dat wij bij dezen in de mogelijkheid verkeren u onze belangwekkendste gebeurtenis van het jaar des Heren 2005 aan te kondigen. Het betreft twee in het teken van het Samische volk en hun cultuuruitingen staande dagen die halverwege de wijnmaand doorgang zullen vinden. Voor nadere verbijzondering verwijzen wij u naar onze digitale stede gelegen op het wereldomspannende netwerk, te weten www.nordom.nl, alwaar u binnen een korte tijdsspanne verdere uitduiding rondom dit evenement tegemoet kunt zien.

Kortom: veel plezier met dit blad!

Marieke

Stefan

Ernie

Jan

Nicolette

Lars

Marscha

Højdepunkter i Berlin

– Niels Rambags, Daša Zidar, Lars Zwemmer

Fire personer i toget fra Holland til Berlin. Samlet på en kold banegård i Deventer i Holland. De taler med hinanden på alle mulige mærkelige sprog. Nogle gange høres dansk, nogle gange hollandsk og når de taler med konduktøren taler de tysk og ind i mellem bliver der nævnt tal på slovensk. En mærkelig gruppe på 4 personer, som stadigvæk ser ud om de har det hyggeligt sammen.

Men hvad skal de så lave i Berlin? De skal til Tysklands hovedstad for at deltage i et lektormøde på den danske ambassade i Tyskland fra den 2. til den 4. marts 2005 og det drejer sig altså om Daša, Niels, Lars og Anders.

Ja, vi tog til Berlin, men da vores dansklærer i december spurgte os om vi havde lyst til at tage til et møde med de danske lektorer i Berlin sammen med ham, kunne vi slet ikke forestille os hvordan det ville være og hvad lektorerne snakkede om i den slags anledninger. Men det lød meget interessant og vi begyndte at glæde os til det med det samme.

Vores plan var at være til stede en dag før mødet begyndte, sådan at vi havde tid nok til at gå en lille tur rundt i byen og det gjorde vi den første morgen. Det var en smuk dag, solen skinnede og den store smukke by var dækket af sne. Vi var ikke i Danmark, men det var dejligt alligevel. Og vi så nogle af Berlins højdepunkter som Brandenburger Tor, Reichstagbygningen, Alexanderplatz og meget mere.

“Nogle gange høres dansk, nogle gange hollandsk og tysk og ind i mellem bliver der nævnt tal på slovensk.”

Mødet foregik i det nordiske ambassade-kompleks, et imponerende bygningsværk med stærk skandinavisk karakter i byens centrum. Der blev vi modtaget af Morten, Veronica og Gregor, mødets arrangører. Dagene blev fyldt med møder, oplæg, forfatteraftner og kaffe og kage med fællessang. En rigtig god kombination af interessante ting som har noget at gøre med det danske sprog. Vi som studerende glædede os over at høre så mange interessante ting på dansk. De tilstedeværende lektorer var meget venlige mennesker og der var nok diskussionsmateriale at snakke om. Vi mødte også dansk litteraturs 'grand young man', Klaus Rifbjerg, som var gæst på ambassaden sammen med sin tyske oversætter, samt forfatterne Inger Christensen og Lars Frost senere på ugen. Det var også utrolig interessant at høre lektorers erfaringer fra dansk-undervisning. Der var mange ting vi kunne genkende og indleve os i, men denne gang fra det andet perspektiv af undervisningsprocessen og vi lærte oven i købet noget dansk, f.eks. at man kun til begravelse siger "tak for alt", at ordet "lærsomt" ikke er dansk og at danskere ikke må kysses når man tager afsked.

Det hele afsluttedes –selvfølgelig– med en rundvisning i H.C. Andersens berlinske fodspor og en festmiddag på en kinesisk restaurant.

Alt i alt har vi lært utroligt meget af vores ophold i Berlin, og vi har mødt rigtig søde og interessante mennesker. Det bliver rart hvis vi kan møde dem igen næste år, når mødet vil finde sted i Amsterdam. En stor tak til alle som gjorde det muligt for os at være i Berlin.

Dette er et uddrag fra teksterne som er skrevet af Niels Rambags, Daša Zidar og Lars Zwemmer til Dansk Sprogfærdighed IV i anledning af vores rejse til Berlin i marts 2005.

Farvel Århus

— Stefan Theunissen

Nog een paar weken, en dan zit het erop. Dat geeft me een vreemd gevoel. Ik zal blij zijn om weer in Nederland te wonen, maar ik ben ook wel verknocht geraakt aan Århus, een stad die ik eerst nauwelijks kende. Af en toe heb ik Nederland wel gemist, zeker in het begin, maar ik weet zeker dat ik ook bepaalde dingen in Denemarken zal gaan missen. Het ging snel voorbij, maar dat is wel een goed teken.

Iedereen die me niet kent: ik ben Stefan Theunissen, vierdejaarsstudent Deens. Vorig jaar zomer ben ik naar Århus verhuisd om hier een jaar Deens te studeren. En dat is me tot nu toe zeer goed bevallen. Eigenlijk wilde ik in Kopenhagen studeren, maar mijn vriend, filosoof, kon een baan aan de universiteit van Århus krijgen, dus zijn we samen naar Århus gegaan.

Ik was al vrij vroeg in de zomer verhuisd. Dat betekende dat ik eerst nog een aantal maanden had om de stad te verkennen en alle administratieve dingen te regelen. Dat kwam goed uit, want al voordat ik zou beginnen op de universiteit had ik een verblijfsvergunning en een cpr-nummer, beide onmisbaar in Denemarken.

In het begin was het Deens van Århus wel even wennen. De eerste dag dat ik hier aankwam, ging ik sleutels bij laten maken bij een sleutelmaker. De sleutelmakers verstonden mij wel, maar ik hen helemaal niet. Reden voor hen om me uit te lachen, dus ik dacht even: “Oh help, waar ben ik nu weer beland.” Gelukkig was dat maar eenmalig en ondertussen ben ik vrij goed geworden in het verstaan van het jysk.

Tijdens het eerste semester vond ik het niet erg gemakkelijk om in contact te komen met mijn Deense studiegenoten. Maar om wat beter te integreren had ik me aangemeld als vrijwilliger bij een jongerencafé in een voorstad van Århus met veel sociale problemen. Het doel van het café is jongeren tussen de 12 en 18 van de straat te houden.

Ik dacht dat het moeilijk werk zou zijn, maar gelukkig viel het mee. Sommige jongeren zeiden wel continu dingen als “hold din kæft din fucking møgkælling”, maar eigenlijk vielen de meesten reuze mee en op die manier leer je ook een heel ander soort (slang)uitdrukkingen in het Deens. Voor mijn Deens was het in ieder geval heel goed, want ik moest het ineens in heel andere situaties gebruiken, bijvoorbeeld als ik iemand een standje moest geven.

Het werk was niet alleen goed voor mijn mondelinge vaardigheden, het was ook een heel leuk om Denemarken op een andere manier te kennen, en ook om mensen te leren kennen, die ik normaal niet zou ontmoeten. Bovendien was het ook prettig om werk te doen dat gewaardeerd werd. Daarom zou ik zeggen tegen mensen die in het buitenland gaan studeren: ga iets naast je studie doen, word ergens lid van, en als je niet weet wat, ga vrijwilligerswerk doen.

“Hold din kæft din fucking møgkælling”

Tijdens het tweede semester leerde ik wel meer studiegenoten kennen en kon ik beter mijn draai vinden. Wat dat betreft ben ik wel blij dat ik voor een jaar i.p.v. een half jaar buitenland heb gekozen. Toch miste ik wel vaak het gezellige sfeertje van Scandinavistiek uit Amsterdam. In Amsterdam vormen we een klein groepje en hebben we allemaal het idee dat we met iets heel bijzonders bezig zijn. In Århus, waar *nordisk* de grootste studie binnen Geesteswetenschappen is, hangt niet zo'n sfeertje.

Maar zo'n grote studie heeft absoluut ook veel voordelen: het vakkenaanbod is enorm en de bibliotheek is veel groter. Tja, en verder heb je hier natuurlijk de mogelijkheid om continu Deens te spreken.

De letterkundevakken vond ik een beetje moeilijk. De studenten hier beginnen natuurlijk al op het gymnasium met het lezen van Deense literatuur en weten er ook veel meer van. De taalkundevakken vond ik niet zo moeilijk en erg interessant. Het niveau hiervan was niet te hoog voor me, en ik denk dat het soms juist een voordeel was dat ik buitenlander ben, omdat ik veel bewuster met het Deens bezig ben geweest dan de meeste Denen, voor wie het Deens iets vanzelfsprekends is.

De docenten eisen hier meer inbreng van de studenten; bij bijna elke les moet iemand een samenvatting schrijven en vaak moet je per vak twee of zelfs drie presentaties geven. Maar ze zijn ook vrij goed in het geven van begeleiding en iedereen maakt standaard een afspraak met de docent als er een werkstuk geschreven moet worden. De colleges duren altijd drie uur, met gelukkig wel een half uur pauze. Ze beginnen ook vaak om acht of negen uur 's ochtends, maar gelukkig woon ik maar een kwartiertje fietsen van de universiteit. Verder is er een aanwezigheidsplicht van 75%; haal je dat niet, moet je het vak met een gebonden in plaats van een vrije opdracht afsluiten.

Zoals gezegd wilde ik eigenlijk in Kopenhagen gaan studeren. Toch was Århus geen slecht alternatief. Okay, de stad heeft niet zo'n mooi historisch centrum als Kopenhagen, maar Århus heeft verhoudingsgewijs het grootste percentage studenten van alle Deense steden en daarom heel veel cafés en een gezellige sfeer. Het jaar is nu bijna voorbij, maar ik kom zeker nog wel eens cafeetje bezoeken als ik terugkom. Of ik kom nog eens terug om gebruik te maken van de bibliotheek.

Voor mijn studie en voor mezelf vond ik het in ieder geval een geweldige ervaring. Dus ga in het buitenland studeren, als je de mogelijkheid hebt!

Truuske i Uppsala II

– Truuske Smits

Nu har jag redan bott i Sverige i sju månader och jag trivs mycket bra här. Jag har hittat ett nytt jobb. Jag jobbar på en pub nu som servitris/bartender. Det är ett otroligt roligt jobb. Jag umgås mycket med svenskar och talar svenska hela tiden och det går mycket bra. Min svenska har också förbättrats mycket därför att jag läser svenska för utlänningar på Uppsala universitetet nu. Inträdde provet var svårt men jag klarade provet och jag har slutprovet redan nästa vecka. Om jag klarar det får jag behörighet att studera på svenska vid universitetet. Jag har inte riktig än bestämt mig vad jag ska läsa under höstterminen. Kanske ska jag fortsätta med nordiska språk eller så ska jag läsa något helt annat. Kursen är inte lätt utan mycket intensiv men också mycket kul. Jag har träffat många intressanta människor och med två i min grupp går jag ut ganska ofta. Men jag brukar ha lite ont om tid eftersom jag inte får CSN (stipendium) utan alltså måste jobba mycket (ungefär 25 timmar i veckan).

“Jag ska säkert komma till Amsterdam för en av Nordoms aktiviteter”

Om en vecka har vi slutprovet och dagen efter ska jag åka till Nederländerna och stanna i två veckor. Det blir första gången som jag åker tillbaka och det känns lite spännande men jag ska säkert komma till Amsterdam för en av Nordoms aktiviteter.

Stutt skilaboð frá Íslandi

— Nelleke Kralt

Tíminn líður svo hratt. Ég er búin að vera hérna í átta mánuði. En hvað er að fréttu? Nokkrar vikur eftir að skólaárinu var hafið, byrjaði kennaraverkfall. Það varaði í fimm vikur og öll börn á milli sex og sextán ára fóru ekki í skólann. Kennararnir vildu fá hærri laun af því að þau eru tiltölulega lág. Það var miðlað og kennararnir unnu aftur. En þeir voru ekki sammála og lögðu vinnu niður eftir viku. Næsta tillaga var kannski síðustu og margir hugsuðu 'betur er að fá nokkra launhækkun en ekkert' og sagði 'já'.

Það kom líka nýr íslendingur, sem þið sennilega hafið heyrt um: Bobby Fisher. Okkur (í 'íslensku máli') finnst að hann þurfti að fá íslenskt nafn, til dæmis Bobbý veiðimaður eða fiskimaður. Ég skil ekki alveg af hverju þeir sóttu hann hingað. Það segjast að skák er frekar vinsæl hérna. En vegna þess að hann getur bara séð svart og hvítt er hann litríkur maður.

"En vegna þess að hann getur bara séð svart og hvítt er hann litríkur maður."

Ég fór í "íslensku fyrir útlendinga". Við lærðum að tala, skrifa og skilja íslensku. Það var fólk frá ýmsum löndum. Langflestir komu frá Evrópu, en það voru líka nemendur frá til dæmis Kína og Íran. Ég fór líka á nokkur námskeið í dönsku. Það eru fleiri nemendur en í Amsterdam, en námshóparnir eru ekki stórir. Danska var annað tungumál til 1997, þá kóm ensku í annað sæti. Það voru fleiri dönskukennarar, sem ætluðu að rifja upp dönskuna sína.

Ég er nú í fríi og ætla að fara allan hringinn. Höfuðið á mér er næstum Kanaríeyjubrún. Ef veðrið verður svo gott, trúir enginn að ég hefði verið á Íslandi.

kennaraverkfall = lerarenstaking
vinnu = werk
tiltölulega = relatief
tillaga = voorstel
launhækkun = loonsverhoging

vinsæll = populair
litríkur = kleurrijk
nemendur = studenten
náms hópur = klas
að rifja upp = opfrissen

Afgestudeerd en dan?

— Nicolette van Neer en Lars Zwemmer

Op iedere verjaardag of feestje komt het wel aan de orde *'wat kun je nu eigenlijk met die studie Scandinavistiek?'* Al snel mompel je *'vertalen'* of *'iets in het toerisme'* en probeer je met een afleidingsmanoeuvre het gesprek op een ander onderwerp over te laten gaan. Het is maar een kortstondige overwinning, want die vraag blijft door je hoofd malen en een goed antwoord heb je niet.

Om toekomstige feestjes iets plezieriger te laten verlopen vroegen we vijf oud-studenten wat ze nu doen, zodat de vroeger zo gevreesde vraag nu wel tot een echt leuk gesprek leidt.

Naam?

Mit navn er Rieko van Silfhout og jeg læste ved Amsterdams Universitet fra

1998 til 2003. I maj 2003 blev jeg så drs. Skandinavistik med dansk som hovedsprog.

In welke richting ben je afgestudeerd?

Letterkunde

Wat was het onderwerp van je scriptie?

Hoe Deense schrijvers sinds 1887 over het Leger des Heils in Denemarken hebben geschreven. Titel: 'Danske forfattere og Frelsens Hær – et glimt.

Heb je behalve Scandinavistiek nog een andere studie gedaan? (evt. minor in andere richting)

Nee, maar wel zowel in Kopenhagen als in Århus gestudeerd, en me daar verder gespecialiseerd in Grundtvig, Deense geschiedenis en Deens als tweede taal (taalverwerving)

Wat vond je van de studie?

Fijne studie, ik ben er blij mee. Ik zou graag naast Taal- en Letterkunde ook Cultuurkunde als legitieme afstudeerrichting zien. Ik interesseerde me het meest voor cultuur, geschiedenis en religie en dan vanuit Deens perspectief.

Heb je iets geleerd waar je nu nog profijt van hebt?

Ja de taal en Academische Vaardigheden en natuurlijk kennis van Denemarken.

Wist je voor of tijdens je studie al wat je ermee wilde gaan doen?

Nee.

“Så - jo, skandinavist, det er jeg!”

Wat doe je nu?

Ik heb een aantal jaren zeer succesvol een eigen vertaalbureau gehad (www.scanword.dk) maar daar ben ik mee opgehouden aangezien ik nu als voorganger werk binnen het Leger des Heils in Denemarken. En vanaf 1 augustus in Kopenhagen als jeugdwerker binnen het Leger des Heils.

Was het moeilijk om een baan te vinden?

Nee, beste mensen, creativiteit! creativiteit! En niet bang zijn om wat andere dingen uit te proberen. Scandinavisten zijn er niet zoveel van, dus je kunt jezelf redelijk makkelijk 'profilieren'. Duidelijke mogelijkheden: eigen vertaalbureau/ toerismesector.

Mis je het 'studentenleven'?

Nee

Heb je zelf nog opmerkingen?

Neem gerust contact met me op en doe de groeten aan Henk van der Liet en Hanne Janssen.

PS: nå ja, jeg glemte at fortælle at jeg har boet i Danmark i en del år nu - og det fortsætter jeg med. I øvrigt er jeg blevet gift med en nordmand, og har vi sammen lige købt et rødt svensk træhus i Halland som sommerbolig. Så - jo, skandinavist, det er jeg!

Naam?

Monique Lux

Wanneer ben je afgestudeerd?

31.08.2004

In welke taal ben je afgestudeerd?

Zweeds

In welke richting ben je afgestudeerd?

Letterkunde

Wat was het onderwerp van je scriptie?

Elsa Beskow

Heb je behalve Scandinavistiek nog een andere studie gedaan? (evt. minor in andere richting) Minor was een vak bij theologie (weet niet meer hoe het heet)

Wat vond je van de studie? (interessant, moeilijk, makkelijk, leuk, niet leuk etc)

Absoluut heel leuk. Interessant natuurlijk, anders deed ik het niet. Verder niet te moeilijk. Er waren natuurlijk leuke en minder leuke vakken en die laatste zijn altijd wat moeilijker. Ik kan niet zeggen dat het een moeilijke/makkelijke studie is. Je moet je net als voor iedere andere studie gewoon inzetten.

Heb je iets geleerd waar je nu nog profijt van hebt?

Javisst!!! De mondelinge lessen van Anette Ölander en de taalverwerving van Lisette Keustermans komen allebei goed van pas.

Wist je voor of tijdens je studie al wat je ermee wilde gaan doen?

Ik wilde graag vertaler worden. Ik ben ook beëdigd tot vertaler. Toch wist ik ook dat het niet het makkelijkste was om een baan te vinden, dus ik dacht om het ook eens bij bedrijven te proberen die Scandinavische contacten hebben.

Wat doe je nu?

Ik werk bij DSM als Customer Service Assistant voor Zweden en Denemarken. Ik onderhoud voor DSM dus de klantencontacten met deze landen.

Wat zou je het liefst willen doen? (als je dat nu nog niet doet)

Ik moet zeggen dat dit me wel goed bevalt.

Was het moeilijk om een baan te vinden?

Makkelijk is anders, zeker omdat je net begint, maar ik moet zeggen dat het vrij vlot is gegaan. Het hebben van contacten is heel belangrijk en ik kan de sollicitatiecursus van de UvA ook aanraden!

“Een ding is wel fantastisch...
fatsoenlijk loon!”

Is dit je droombaan of zie je dit als een tussenstation?

Ik zal dit niet mijn hele leven blijven doen denk ik, maar ik zie me hier wel een paar jaartjes zitten ja. Ik hoop binnen het bedrijf misschien verder te kunnen groeien.

- hoe bevalt het werk? Prima, leuke collega's, afwisselend, leuke klanten en ik mag zo af en toe eens reizen wat ook wel leuk is.

Mis je het 'studentenleven' zo ja, wat mis je / zo nee, wat mis je echt niet?

Soms wel. Je hebt door de week meer tijd om leuke dingen te doen. Maar werken is ook wel lekker. Eenmaal thuis liggen er geen boeken die bestudeerd moeten worden en ook het weekend is lekker vrij. Verder mis ik mijn vrienden wel. Mijn collega's zijn allemaal wat ouder. Een ding is wel fantastisch... fatsoenlijk loon!

Heb je zelf nog opmerkingen?

Geniet allemaal van je studie en van het studentenleven.

Naam?

Renske Wiltink

Wanneer ben je afgestudeerd?

Juli 2002

In welke taal ben je afgestudeerd?

Deens

In welke richting ben je afgestudeerd?

Taalkunde

Wat was het onderwerp van je scriptie?

De verschillen tussen het Deens en het Nederlands wat betreft de werkwoorden *måtte* en *behøve*. Een opvallend verschil tussen *behøve* en het Nederlandse *hoeven* is, dat *hoeven* een negatief polair werkwoord is en *behøve* niet. Negatief polair wil zeggen dat het woord alleen maar in een negatieve context kan voorkomen. In het Deens kun je bijvoorbeeld zeggen: *Jeg besidder alt jeg behøver*. In het Nederlands gebruik je in zo'n zin *nodig hebben*, niet *hoeven*.

Heb je behalve Scandinavistiek nog een andere studie gedaan? (evt. minor in andere richting)

Ik heb geen andere studie gedaan, maar wel een minor in Algemene taalwetenschap. Dat vond ik heel erg leuk en interessant. Ik heb toen wel eens gedacht dat ik misschien beter Algemene taalwetenschap had kunnen gaan studeren. Maar achteraf vind ik het toch heel leuk dat ik echt een taal heb geleerd en met Denen kan praten in hun eigen taal. Ik denk wel dat het studeren van een vreemde taal een goede basis is voor Algemene taalwetenschap. Wat besproken wordt in een vak als Taal als systeem, kun je dan gemakkelijker duiden met behulp van je kennis van een vreemde taal. Dat kan natuurlijk ook wel met je moedertaal, maar die heb je grotendeels op een vanzelfsprekende manier geleerd, terwijl je bij het leren van een tweede taal veel meer nadenkt over de regels en systemen waaruit zo'n taal is opgebouwd.

Wat vond je van de studie? (interessant, moeilijk, makkelijk, leuk, niet leuk etc)

Ik vond het leuk om een taal te leren, te merken dat je er beetje bij beetje steeds beter in wordt. Maar ik merkte dat ik minder geïnteresseerd was in de vakken die niet direct met het leren van de taal te maken hadden, zoals culturele en literaire colleges. Het ging me puur om het taalkundige aspect. Wat dat betreft had ik net zo goed een cursus Deens kunnen gaan doen. Toch heb ik geen spijt van de keuze voor een universitaire taalstudie. Je leert wetenschappelijk denken en dat komt altijd van pas. Maar ik was denk ik geen typische student, ik had ook niet zoveel met de universiteitscultuur.

Heb je iets geleerd waar je nu nog profijt van hebt?

Het leren van een andere taal is goed voor je taalkundige ontwikkeling in het algemeen. Hoewel ik in mijn huidige baan niet direct met Deens bezig ben, denk ik wel dat de studie me helpt om sneller verbanden te zien in bijvoorbeeld de Engelse taal. En te begrijpen waarom iemand bepaalde fouten maakt. Tijdens mijn minor heb ik ook colleges gevolgd over de werking van taal in de hersenen, en over taal in interactie. Profijt is in dit opzicht een groot woord, maar ik vind het allemaal nog steeds wel heel interessant.

Wist je voor of tijdens je studie al wat je ermee wilde gaan doen?

Nee, helemaal niet. Ik heb ook nooit het idee gehad om echt specifiek te gaan zoeken naar een baan waarin ik met m'n Deens aan de slag kon. Ik vond het gewoon leuk om een taal te studeren die niet heel veel mensen spraken. Mijn studie is trouwens nog steeds een onderwerp dat het goed doet op feestjes.

“Het leren van de taal wordt nog veel leuker als je het voor het ‘echie’ doet.”

Wat doe je nu?

Sinds september 2004 werk ik bij PeopleSoft, een Amerikaans bedrijf dat software ontwikkelt. In december is het bedrijf overgenomen door Oracle, dus officieel werk ik nu bij Oracle. Ik ben één van de coördinatoren die de Nederlandse vertaling van de software en de daarbij behorende handleidingen verzorgen. In totaal zijn we met negen coördinatoren op de Nederlandse afdeling. Omdat het gaat om een grote hoeveelheid te

vertalen tekst, wordt de vertaling door meerdere freelance vertalers verzorgd. Deze freelancers komen dan tijdelijk op locatie werken. Als coördinator ben ik verantwoordelijk voor 'mijn' softwareproduct en ik moet de vertalers die eraan werken uitleg geven, begeleiden en aansturen. Als het rustig is, vertaal ik zelf ook mee.

Wat zou je het liefst willen doen? (als je dat nu nog niet doet)

Ik heb nooit goed geweten wat ik het liefst zou willen doen. Ik ben meer iemand die ergens inrolt. Bruggenbouwer, of met een minder mooi woord ingenieur, heeft me trouwens wel altijd een geweldig beroep geleden, mede vanwege de symbolische waarde van het bij elkaar brengen van mensen, maar daar heb ik de technische knobbel niet voor.

Was het moeilijk om een baan te vinden?

Dat viel wel mee, maar ik heb ook wel breder gezocht dan de Scandinavische context. Zoals ik al zei rol ik vaak ergens in. Ik had gesolliciteerd bij een vertaalbureau, waar ik bij de laatste drie zat maar niet werd aangenomen. Zij hebben mijn naam doorgegeven aan wat mijn volgende werkgever zou worden: TPG Post. De vertaalafdeling van TPG Post (ja, meer bedrijven dan je zou denken hebben een vertaalafdeling) benaderde mij toen ze een vacature hadden en zo kwam ik aan mijn eerste 'echte' baan na m'n afstuderen. Mede door de reisafstand wilde ik daar na een kleine anderhalf jaar weg, en toen stuurde iemand me de vacature van PeopleSoft toe. Daar ben ik na een behoorlijk uitgebreide sollicitatieprocedure aangenomen. Ik had trouwens tussendoor ook wel een aantal sollicitaties gedaan die op niets uitliepen, maar het is belangrijk om je daar niet door te laten ontmoedigen. Ik reageerde op alles wat me wel leuk leek, ook als ik daar niet precies de kwalificaties voor had. Voordat ik m'n eerste sollicitatiegesprek had, heb ik bij de bibliotheek boekjes over solliciteren geleend, om te kijken hoe je een goede brief opstelt en me voor te bereiden op de vragen die ze kunnen stellen. Dat gaf me wel wat zekerheid.

Is dit je droombaan of zie je dit als een tussenstation?

Het is geen droombaan, maar wel erg leuk en superleerzaam. Voordat ik hier ging werken wist ik weinig over software of over het bedrijfsleven in het algemeen. In korte tijd heb ik heel veel bijgeleerd en dat vind ik erg leuk. In het bedrijfsleven leer je ook veel over intermenselijke relaties, over hoe je met collega's en werkgevers omgaat. En nu ik zelf een groepje vertalers onder m'n hoede heb, leer ik ook veel over mezelf en over hoe ik me opstel tegenover iemand die onder mijn verantwoordelijkheid valt.

Ik denk niet dat ik hier tientallen jaren blijf werken, maar zo lang ik het leuk vind (en niet ontslagen word, je weet het maar nooit met overnames), ga ik door. Ik denk wel dat mijn volgende baan iets totaal anders wordt, dat ik dan eens een tijdlang niet met m'n hoofd maar met m'n handen ga werken. Of het eens als freelance vertaler ga proberen, dat lijkt me ook nog steeds wel wat.

Hoe bevalt het werk?

Zie vorige vraag.

Mis je het 'studentenleven' zo ja, wat mis je / zo nee, wat mis je echt niet?

Soms mis ik de vrijheid die je als student hebt. Als je werkt, ligt het leven veel meer vast en lijkt het of je minder vrije tijd hebt. Als je studeert is het ook veel gemakkelijker om nieuwe mensen te leren kennen. Er is altijd wel ergens een feestje of een borrel, of je leert via via weer andere studenten kennen. Als je eenmaal werkt, moet je naar mijn idee actiever op zoek gaan naar sociale activiteiten. Wat ik wel heerlijk vind, is dat ik als ik thuis kom niets meer hoeft te doen. Als student is er altijd wel weer een tentamen in het vooruitzicht of een college dat moet worden voorbereid. Ik vind het wel lekker dat dat nu niet meer hoeft.

Heb je zelf nog opmerkingen?

Ik heb een half jaar in Denemarken gestudeerd, en dat is wel aan te raden. Een heel jaar is eigenlijk nog beter. Het maakt je rijker in je taalgebruik en het leren van de taal wordt

nog veel leuker als je het voor het 'echie' doet. En het is sowieso een leuke ervaring, je leert altijd wel andere mensen kennen

Naam?

Wai Wah Man

Wanneer ben je afgestudeerd?

2004

In welke taal ben je afgestudeerd?

Deens

In welke richting ben je afgestudeerd?

Geen specifieke richting

Wat was het onderwerp van je scriptie?

Søren Kierkegaard

Heb je behalve Scandinavistiek nog een andere studie gedaan? (evt. minor in andere richting)

Ja, filosofie

Wat vond je van de studie? (interessant, moeilijk, makkelijk, leuk, niet leuk etc)

Leuk, interessant en niet moeilijk.

Heb je iets geleerd waar je nu nog profijt van hebt?

Ja, doe vertaalwerk en ben student-assistent

Wist je voor of tijdens je studie al wat je ermee wilde gaan doen?

Nee en vrees dat het erg moeilijk wordt om een baan te vinden die studierelevant is.

“Ik vrees dat het erg moeilijk wordt om een baan te vinden die studierelevant is.”

Wat doe je nu?

Filosofie afronden

Wat zou je het liefst willen doen? (als je dat nu nog niet doet)

Een leuke baan vinden in Denemarken, liefst bedrijf dat contact heeft met Nederland.

Heb je zelf nog opmerkingen?

Nee

Naam?

Hanneke Wijte

Wanneer ben je afgestudeerd?

In juni 2004

In welke taal ben je afgestudeerd?

Noors

In welke richting ben je afgestudeerd?

Letterkunde

Wat was het onderwerp van je scriptie?

De metatekst (=tekst over tekst/schrijven) in 10 gedichten van de Noorse dichter Olav H. Hauge en in zijn dagboeken uit dezelfde tijd.

Heb je behalve Scandinavistiek nog een andere studie gedaan? (evt. minor in andere richting)

Nee

Wat vond je van de studie? (interessant, moeilijk, makkelijk, leuk, niet leuk etc)

Meestal erg leuk en interessant, vooral de letterkundevakken. De studietijd in Bergen, Noorwegen, was ontzettend leuk, een hele goede ervaring! En van het schrijven van een

scriptie heb ik erg veel geleerd, het is erg interessant je volledig in een onderwerp naar keuze te kunnen verdiepen.

Heb je iets geleerd waar je nu nog profijt van hebt?

Het op een goede manier leren verwoorden van je gedachten en het leren schrijven van goed lopende teksten. En natuurlijk heel veel over Noorwegen/Noors en Scandinavië geleerd. En leren vertalen, een vaardigheid waar ik tegenwoordig nog veel gebruik van maak.

Wist je voor of tijdens je studie al wat je ermee wilde gaan doen?

Nee ik had niet echt een idee. Wel wist ik dat ik iets met tekst en/of literatuur wilde doen, dus bijvoorbeeld vertalen of voor een uitgever werken.

“Wat ik echt niet mis is het chronische geldgebrek tijdens mijn studietijd!”

Wat doe je nu?

Ik ben vertaler/ project manager bij een technisch vertaalbureau. Ik vertaal zelf naar het Nederlands (meestal vanuit het Engels) en controleer de Scandinavische teksten, verder ben ik vaak bezig met het regelen van vertaalprojecten.

Wat zou je het liefst willen doen? (als je dat nu nog niet doet)

Me meer met literatuur bezighouden, dus literatuur vertalen of voor een uitgever werken o.i.d. Maar eigenlijk weet ik nog steeds niet helemaal wat ik echt wil...

Was het moeilijk om een baan te vinden?

Er waren weinig geschikte vacatures waarop ik kon reageren, maar uiteindelijk heb ik maar drie maanden echt intensief gezocht en was het na de vierde of vijfde brief raak. Maar ik geloof dat ik wel mazzel heb gehad!

Is dit je droombaan of zie je dit als een tussenstation?

Nee, ik zie deze baan meer als tussenstation waar ik heel veel nuttige ervaring op kan doen.

Hoe bevalt het werk?

Het was even wennen, maar alles gaat nu steeds soepeler en sneller en dan wordt het ook leuker. Wel vind ik het soms erg technisch en daardoor wat abstract, ik vertaal bijvoorbeeld regelmatig software-applicaties, maar leer niet hoe het nou echt werkt. Ik zou dan graag dieper op de informatie in willen gaan en daar is dan helaas geen tijd voor.

Mis je het 'studentenleven' zo ja, wat mis je / zo nee, wat mis je echt niet?

Ja ik mis het vrije, ongebonden leven best wel, lekker zelf bepalen wat je de hele week doet. En doordat ik veertig uur per week in Eindhoven werk worden de sociale contacten ook wel wat minder:-) Wat ik echt niet mis is het chronische geldgebrek tijdens mijn studietijd!

Heb je zelf nog opmerkingen?

Zorg ervoor dat je tijdens je studie heel veel it-vaardigheden opdoet, dat is namelijk echt heel handig bij de meeste banen. Zelf heb ik dit onderdeel een beetje gemist tijdens mijn studie, terwijl kennis van it/computers echt bij de meeste banen gevraagd/vereist wordt! (Ik geloof dat er tegenwoordig wel steeds meer aan informatievaardigheden gedaan wordt op de UvA.)

Geniet van je studietijd want als het voorbij is ga je het echt nog missen!

Henrik Ibsen: beroemde stukken, vergeten opvoeringen

– Suze van der Poll

Volgend jaar op 23 mei is het precies 100 jaar geleden dat Henrik Ibsen stierf. In Noorwegen wordt dat – uiteraard - groots gevierd, maar ook Amsterdam laat zich niet onbetuigd. Er staat in 2006 een internationale conferentie op het programma, er is een stageproject waarbij door een aantal studenten Scandinavische talen een selectie van de brieven van Ibsen zal worden vertaald en uitgegeven, en vooruitlopend op alle feestelijkheden biedt de opleiding Scandinavische talen komend najaar in samenwerking met de vakgroep theaterwetenschap een groot Ibsen-college aan.

Het idee om weer eens een echt groot letterkundeblok te wijden aan het werk van één schrijver, zodat je de mogelijkheid hebt om grondig kennis te maken met het oeuvre van een groot auteur, hield me al een tijdje bezig. Nu is de ruimte voor dergelijke specialistische vakken in de huidige bama-structuur enigszins beperkt, maar een samenwerking met de opleiding theaterwetenschap bood uitkomst. Op deze manier werd het gewicht van Noorse literatuur een beetje verdeeld, door een component theaterwetenschap toe te voegen en de studenten de gelegenheid te geven over de grenzen van het eigen vakgebied te loeren.

Bijkomend voordeel van zo'n interdisciplinaire benadering is dat we eens iets echt nieuws kunnen doen. Het is de bedoeling dat er, tijdens de hele cursus, een intensieve samenwerking en uitwisseling ontstaat tussen Scandinavisten en Theaterwetenschappers. Studenten Scandinavische talen zullen de werken in het Noors (lees: vernoerst Deens) lezen en zij zullen ook literatuurkritische en –theoretische secundaire literatuur bestuderen in de Scandinavische talen en het Engels. De studenten theaterwetenschap, op hun beurt, zullen de stukken in een Engelse of Nederlandse vertaling lezen en zich met name concentreren op de opvoeringspraktijk en -geschiedenis in Nederland. Zo kunnen we bijvoorbeeld discussiëren over bepaalde vertalingen en interpretaties.

Vanzelfsprekend kunnen we niet het hele oeuvre van Ibsen bestuderen. We zullen ons beperken tot een selectie uit zijn toneelstukken, waaronder *Peer Gynt*, *Et dukkehjem*, *Gengangere*, *En Folkefiende*, *Vildanden*, *Rosmersholm*, *Fruen fra havet*, *Hedda Gabler* en *John Gabriel Borkman*. In principe wordt er elke week een stuk behandeld. De colleges worden verzorgd door Rob van der Zalm, die ooit promoveerde op de opvoeringspraktijk van Ibsens stukken in Nederland, en mijzelf. In de praktijk zal het er op neerkomen dat Rob en ik ieder de helft van het college geven, en de stukken eerst van een literaire kant en vervolgens vanuit een theaterwetenschappelijk perspectief zullen bekijken.

Het vereist wel de nodige creativiteit om een dergelijke module in het studieprogramma in te passen. Gelukkig bestaat er zoets als een keuzevak en een tutorial/begeleide leeslijst. Studenten Scandinavische talen kunnen ervoor kiezen de module als keuzevak bij theaterwetenschap te lopen, of om de module als Scandinavische letterkunde II in de vorm van een tutorial (maar dan wel met regulier onderwijs en een fijn werkstuk) te volgen.

Mocht je interesse hebben, dan kun je altijd even contact met mij opnemen (liefst via de mail). Verder raad ik je aan om, wanneer je in Noorwegen bent, of stromannen ter plaatse hebt, het verzameld werk van Ibsen aan te schaffen. De Noorse boekhandels hebben regelmatig uitverkoop en daar zit dan meestal wel een prachtig gebonden Ibsen-uitgave bij voor een relatief luttel bedrag.

Vel møtt!

Studielast: 10 ptn, Periode: semester 1, voertaal: Nederlands

Noordelijk Cultureel Festival

— Marcel Deelen, Alexander van Hoboken, Tryggvi Már Ingvarsson, Björt Baldvinsdóttir, Elsa Huld Helgadóttir

Van 7 september tot en met 30 september zal Lantaren/Venster in Rotterdam in hoger sferen verkeren. Hier gaat namelijk een nieuw, jaarlijks terug te keren “Europa Festival” van start, dat dit jaar opent met een programma uit de noordelijke landen van Europa. In de filmzalen zullen in deze periode talloze Noorse, Zweedse, Deense, Finse en IJslandse films draaien, waaronder een groot aantal films die nooit eerder in Nederland zijn vertoond. Er zal tevens een retrospectief worden gewijd aan de IJslandse filmmaker Friðrik Þór Friðriksson, die ons festival ook vereert met zijn aanwezigheid.

In de theaterzaal staan muziek- en dansvoorstellingen uit de eerder genoemde landen op het programma. Op dit moment zijn de volgende namen al bekend.

Noorwegen: Tord Gustavsen, Arild Andersen, Jacob Young, Rebekka Bakken en Dadafon.

Zweden: Anders Jormin, Rigmor Gustafsson, Viktoria Tolstoy en Ane Brun.

Finland: Tero Saarinen, Illmiliekki Quartet en Pan Sonic.

IJsland: Erna Omarsdóttir, Kira Kira, Mugison en Trabant. Een speciaal optreden van Johann Johannsson (Englaborn) zal plaats vinden in de Laurenskerk.

De foyer wordt gedurende deze maand omgebouwd om de sfeer van de noordelijke landen tijdens dit festival nog sterker te doen uitkomen. Ook zal er een extra podium geplaatst worden voor kleinschalige optredens die vrij toegankelijk zijn. De laatste week (vrijdag 23 tot en met donderdag 29 september) staat volledig ten dienste van IJsland. In die week vinden alle IJslandse optredens plaats en zullen er rond de 20 IJslandse films vertoond worden. Bovendien zal dé muziekwinkel van IJsland '12Tonar' hier een festivalwinkel openen waar de laatste IJslandse cd's worden verkocht.

Het IJslands deel van het festival wordt georganiseerd onder de naam *R2 Reykjavik to Rotterdam*. Dit is een samenwerkingsverband tussen Nederlanders met een zwak voor IJsland en IJslandse studenten die momenteel in Nederland studeren. R2 heeft voor ogen om elke twee jaar dit IJslands cultureel festival te organiseren.

Verdere ideeën voor dit festival moeten nog nader worden uitgewerkt. Zo zijn nog meer programma onderdelen te verwachten die de cultuur van de noordelijke landen belicht.

Kortom: september wordt een geweldige maand om je – dicht bij huis – in noordelijker sferen te storten en de zo geliefde cultuur van daar tot je te nemen, in te drinken als je wilt! Voor het festival zijn wij op zoek naar vrijwilligers die ons met hand en spandiensten bij willen staan. Geïnteresseerden kunnen een e-mail sturen naar r2@creatingclouds.nl. Ook kunnen wij een podium geven aan studenten (afkomstig uit de noordelijke landen) in muziek en dans die willen optreden tegen vergoeding van de reiskosten (binnen Nederland).

Wij hebben erg veel zin in het festival en hopen veel Nordomleden te mogen verwelkomen.

R2 Reykjavik to Rotterdam, september 2005

E-mail: r2@creatingclouds.nl

"Drak mig halv drukken"

Hans Christian Andersen som levemand

— Anders Bay

Var H.C. Andersen alkoholiker? Nej, det var han vel næppe, men et godt glas nød han gerne, og dét ikke bare i ny og næ. Danmarks store digter var nemlig også en stor gourmet og havde en fin næse for vin. Det kan man læse i en af de utallige H.C. Andersen-bøger der udkommer i og omkring dette HCA-jubilæumsår, nemlig Henrik Oldenburgs *Den anden Andersen* (forlaget Smag 2004, 160 sider). Bogens ene undertitel angiver Oldenburgs projekt, nemlig at tegne et portræt af "H.C.Andersen som livsnyder".

Men Oldenburg gør mere end det, han fortæller faktisk hele Andersens ellers velkendte og endevendte livshistorie endnu engang, men nu ud fra en mad- og drikkesynsvinkel. Grebet er lykkedes, synes jeg, for det er meget underholdende læsning, og læseren opdager at det bestemt ikke var småting Andersen konsumerede; naturligvis til nydelse, men også som lægemidler, og Oldenburg har på baggrund af Andersens dagbøger opregnet hvilket imponerende alkohol-apotek Andersen førte: cognac mod tandpine og forkølelse, rødvin mod hoste, vin mod mathed, sherry mod brændende tørst for nu bare at nævne lidt fra hylderne. Favoritdrikken og den store genganger er dog portvinen som Andersen brugte mod søsyge, diarré, kolera, rejsefeber m.m.

Oldenburg fortæller også at skuespillet *Maurerpiggen* blev skrevet under store indtag af alkohol, bl.a. skriver Andersen i sin dagbog d. 19. august 1840: "drak mig halv drukken".

"Det var bestemt ikke småting Andersen konsumerede"

Jo, Oldenburg har mange gode historier om "den anden Andersen", men hans egentlige pointe med bogen er at vise at Andersen var en livsnyder og mad- og vinkender - dette i modsætning til den spartanske og småborgerlige Collin-familie, især Edvard Collin, der ganske vist tog sig af Andersen, men som tydeligvis er Andersens - og Oldenburgs - småskårne negative modbillede, som Andersen måtte befri sig fra i sine bestræbelser på at blive en verdensmand. Oldenburg fletter således gourmet-Andersentemaet sammen med Collinernes "tarvelige livsførelse", og han har derfor passende givet bogen en ekstra undertitel, hvori han kalder Andersen "En Feinschmecker blandt Biedermeiere". Oldenburg giver flere slående eksempler på at Andersen i sin dagbog omhyggeligt noterer et forbrug, der i Collinernes øjne ville have været et ødselt og ekstravagant indtag af vin m.m., men dét opdagede familien Collin bare aldrig, for Andersen undlader omhyggeligt i sine breve til dem at omtale sin nydelse af mad og vin. Et sigende dagbogsnotat er følgende fra d. 29. maj 1844: "Spisetiden er Livsmomenterne!".

Den anden Andersen er yderst tilgængeligt skrevet og tillige forsynet med nogle underholdende karikaturtegninger af en vinnydende Andersen. Det skal også nævnes at Oldenburg ved alle dagbogscitater har anført dato. Bagest i bogen findes en lille litteraturliste samt et personregister. En enkelt indvending mod bogen har jeg dog, nemlig den at der optræder misvisende trykfejl som "Oprørsår" i kapiteloversigten, mens kapitlet (velsagtens retteligt) hedder "Opgørsår" inde i bogen. Den slags er uheldigt, men alligevel er *Den anden Andersen* en både underholdende og litteraturhistorisk funderet lækkerbissen. Jeg hæver glasset for "den anden Andersen" og siger tillykke med de 200 år!

En moderne tragedie

— Jeanne Dullaert-van Tol

Lars Saabye Christensen, *Maskerade*,
Breda 2005, uitg. de Geus
(orig. tittel: *Maskeblomstfamilien*, Oslo 2003)
vertaling: Paula Stevens

“Jeg hadde en god oppvekst. Mor la seg tidlig. Far døde da jeg var tolv.” “Ik had een prettige jeugd. Mijn moeder ging vroeg naar bed. Mijn vader stierf toen ik twaalf jaar was.” oversetter Paula Stevens.

Et år etter Nordisk Råds litteraturpris (for *Halvbroren*) er Saabye Christensen på banen igjen: det er disse tre komprimerte setningene, nesten som et epigram, som innleder hans nye roman *Maskeblomstfamilien*.

Gutten Adrian er hovedpersonen i denne skjebnebestemte historie: En far som tok livet av seg og en mor (“Enken”) som blir innlagt i en psykiatrisk klinikk. Jeg-personen blir boende sammen med sin bitre og brysomme gamle tante. Forholdet mellom nevø og tante er fiendtlig: Adrian har valgt provokasjon som overlevelsesstrategi, han ”eier ikke skam”. Det er bare én han har en ‘soft spot’ for og det er albino-piken med hareskår Emilie: hun gjenspeiler hans egen annerledeshet.

I løpet av leseprosessen blir det imidlertid tydelig at det vesentlige som bærer handlingen i denne romanen står utenom linjene. I hovedperson Adrian (“ladyboy”) aner vi hermafroditisme: “Du må være din fars rareste patent,” sier en besøkende til gutten. Homoseksualitet antydes i faren, patent-ingeniøren; de hvite hanskene hans gjemmer bort lidelser som er verre enn eksem... Moren har en mistanke om det, men later krampaktig som ingenting. Og hva var det som skjedde i tantes fortid hun ble så desillusjonert av?

“Du må være din fars rareste patent.”

Tittelen tyder på at alt er tilslørt og fortrent i denne familien. Ved bruk av (det greske) teatrets metafor skildrer forfatteren de nærmest ibsenske forholdene. Romanen er inndelt i tre akter med underkapitlene ‘Tiden’, ‘Stedet’ og ‘Handlingen’. Adrian er med i skolens teatergruppe og spiller tittelrollen i Sofokles' tragedie *Oidipus*: “Oidipus søker sannheten. Men hver gang en flik av sannheten avsløres, rykker han nærmere sin skjebnестund. Han er i en ond sirkel!”

Saabye Christensens hovedpersoner, ikke sjelden gutter som så gjerne vil være ‘en av gutta’, er ofte annerledes. Og forfatteren er en mester i å skildre alle de subtile lagene av skuffelser og brutte illusjoner som skal påvirke guttenes liv.

Som vanlig hos Saabye Christensen er stedet hvor handlingen utspilles Oslos vestkant og tiden er begynnelsen av 60-tallet. Allikevel skiller romanen seg sterkt fra resten av Saabye Christensens verk ved å være en rent tragisk historie, hvor helten vekker leserens medlidenhet til tross for at han er gjennomført usympatisk. At *Maskeblomstfamilien* ikke blir til ‘tåretrekker’ takkes Saabye Christensens poetiske stil og måte å sile ut alt som er overflødig på.

Fortelleren avslutter romanen ved å utfordre leseren til å ta stilling: “Det er ikke mer. Og hvis min historie beveget deg, var det en tragedie. Lo du, bare en eneste gang, var det ikke annet enn en komedie”. Humors relativiserende virkning finnes det dessverre (for) lite av i romanen; for mitt vedkommende er *Maskeblomstfamilien* en uforfalsket tragedie.

Thorkild Hansens *Det lykkelige Arabien*

– Lars Zwemmer

Thorkild Hansen, *Het gelukkige Arabië*
Breda 2005, uitg. De Geus
(orig. titel: *Det lykkelige Arabien*, København 1962)
Vertaling: Koenders og Diederik Grit

Holland har måttet vente i over fyrré år inden den danske forfatter Thorkild Hansens store værk *Det lykkelige Arabien* (1962) blev oversat til hollandsk. Bogen var allerede en stor succes i andre lande, bl.a. i det lykkelige Arabien, Yemen, selv og den var i Danmark højt placeret på både *Berlingske Tidende* og *Politikens* lister over det 20. århundredes bedste danske bøger. Det er derfor heller ikke så sært at præsentationen af den hollandske oversættelse, *Het gelukkige Arabië*, gav anledning til en lille litterær fest med både forelæsninger og en udstilling om Thorkild Hansens *Det lykkelige Arabien*.

I året 1761 tog en gruppe på seks mænd på en rejse til det hemmelighedsfulde land, der siden oldtiden var blevet kaldt for *Arabia Felix*, *Det lykkelige Arabien*. Ekspeditionen, som finansieredes af den danske kong Frederik V var Europas første møde med denne del af verden. Men ekspeditionen blev ikke til nogen succes i samme grad som bogen gjorde tohundrede år senere. Allerede inden afrejsen fra København, som skete med orlogsskibet Grønland, var der ballade mellem ekspeditionens medlemmer. Karaktererne kolliderede, især mellem den danske filolog Von Haven og den svenske botaniker Forsskål. Det var ikke en særlig god start på en rejse, som man havde store forventninger til i hjemlandet, for målene var klare. Det lykkelige Arabien skulle undersøges gennem forskellige videnskabelige øjne, og det var derfor, selskabet bestod af forskere, som var aktive på forskellige videnskabsområder. Oven i købet skulle der også gives svar på spørgsmålet hvorfor landet hed som det hed.

Tohundrede år efter denne rejse, som kun blev ført til ende af et af medlemmerne, tyske Carsten Niebuhr, tog Thorkild Hansen (1927-1989) emnet op, efter at næsten ingen andre havde skrevet om det på den måde Hansen gjorde. For forskningsresultaterne var i mellemtiden glemt og interessen for rejsen var forsvundet, da Niebuhr var kommet tilbage til København, seks år efter afrejsen. Og dét kan kaldes for mærkeligt, for mens man læser bogen, vil man opdage at der bag ekspeditionen findes en meget spændende historie, som ikke kun lærer os meget om landene i Mellemøsten, men også om forholdet mellem en gruppe mænd, der ikke har valgt at være sammen med hinanden i flere år, men alligevel skal for videnskaben og kongens æres skyld. Og det er Hansen, der sørger for at den spændende historie bliver til god læsning og som på den måde to århundreder senere atter vækker interessen for rejsen.

“De få danske bøger fra De Geus er dem med den højeste kvalitet.”

Men selv om historien om den danske ekspedition allerede i sig selv er spændende, går der stor tak og ros til Hansen, som sørger for at den også bliver spændende at læse. Hansen fortæller historien i en dokumentarisk stil, som blandes med citater fra officielle breve og de dagbøger, som forskerne var forpligtede til at skrive. Disse citater medfører at der til tider anvendes en slags højtideligt sprog, men trods dette er bogen skrevet lettilgængeligt og med en vis fart, som betyder at den bliver til en underholdende historie. Ud over denne stil er de bemærkninger og kommentarer, som Hansen giver til hændelserne som alvidende fortæller, samt sammenligningerne med

Hansens egen tid, meget fine og interessante at læse. På den måde får Hansen også lidt samfundskritik ind i sin beretning.

Den dokumentariske og lidt højtidelige stil betyder ikke at Hansen ikke har øje for det personlige aspekt i historien, tværtimod. Hansen beskriver meget udførligt de forskellige personers karakterer, tanker og følelser, og han får dermed skabt en god balance mellem de historiske fakta og det personlige element, som bevirker at læseren vil opleve en meget levende fortælling, som fører ham eller hende med til de beskrevne lande, og ikke blot en rapport om en ekspedition. Det billede, som Hansen giver af rejsen, forstærkes af de tegninger som er med i bogen og som er de oprindelige lavet af ekspeditionsmedlemmerne og især af ekspeditionens tegner Baurenfeind.

Ad van den Kieboom, redaktør på forlaget De Geus, som har udgivet den hollandske oversættelse, bekendte i sin tale under bogens præsentation, som fandt sted den 17. marts på universitetsbiblioteket i Amsterdam, at dansk litteratur er mindst repræsenteret blandt det ellers store antal skandinaviske bøger, som udkommer hos De Geus. Men han tilføjede at de få danske bøger fra De Geus er dem med den højeste kvalitet og det kan han have ret i. Thorkild Hansens *Det lykkelige Arabien* kan i hvert fald udmærket måle sig med et andet stort navn fra den skandinaviske litterære verden, som beskæftiger sig med historiske romaner, svenske Per Olov Enquist (bl.a. kendt for sin roman *Livlægens besøg*, som handler om kong Christian VII, søn af Frederik V).

Sidst men ikke mindst skuffer den hollandske oversættelse af bogen aldeles ikke og mindsker heller ikke bogens kvalitet. Bogen har formentlig ikke været nem at oversætte, og de to oversættere, Edith Koenders og Diederik Grit skal roses for deres arbejde, som også vækker interessen for ekspeditionen her i Holland, næsten 250 år efter den fandt sted og næsten 50 år efter at Hansens bog udkom i Danmark. Men det har været ventetiden værd, for *Det lykkelige Arabien* er en fantastisk og læseværdig roman.

Nordoms grote jeugdherbergentest

— Stefan Theunissen, Marieke Hazenberg, Nicolette van Neer, Lars Zwemmer

Als arme student heb je natuurlijk geen geld voor een vijfsterrenhotel. Toch wil je een beetje comfortabel overnachten voor weinig geld. Dat doe je in een jeugdherberg. Hier kun je al overnachten vanaf een euro of twaalf. Maar welke is het best? Nordom heeft voor jou 29 jeugdherbergen in Denemarken, Noorwegen, IJsland Zweden getest, zodat je nu al kunt bepalen waar je deze zomer vakantie gaat houden. Een fijne vakantie gewenst en ... slaap lekker!

Deze test is natuurlijk niet objectief, en het kan natuurlijk zijn dat we net een keer pech of geluk hadden. Er kunnen ook geen rechten aan ontleend worden. Maar het geeft wel een goede indicatie. We hebben onze ervaringen opgedaan tussen 2002 en 2005, jeugdherbergen van voor die tijd hebben we niet op prijs beoordeeld.

Hostelling International

De meeste jeugdherbergen die we hebben getest zijn lid van Danhostel, Sveriges Vandrarhem i Förening, Svenska Turistföreningen, Hostelling International Iceland, en Norske vandrerhjem. Deze vijf organisaties zijn lid van Hostelling International, een wereldwijde non-profitorganisatie die al bijna 100 jaar samenwerkt met meer dan 90 jeugdherbergorganisaties in 80 landen.

De jeugdherbergen die aangesloten zijn bij deze organisatie waren over het algemeen erg goed, een enkele uitzondering daargelaten. De bedden van deze jeugdherbergen hebben bijna overal dezelfde blauwe kleuren en vrij dunne matrassjes en dekens. Maar meestal liggen ze best aardig. Behalve de uniforme bedden, verschillen deze jeugdherbergen wel

veel qua kamergrootte, geluidsniveau, sanitair, keuken, prijs en service. Jeugdherbergen die hier niet bij waren aangesloten, verschilden meer van elkaar. Van Hotel Jørgensen met zijn propvolle slaapkamers en oncomfortabele bedden tot Ankerhostel met zijn ruime en luxe kamers.

In Noorwegen ontbijt je het best

Nordom heeft niet overal gegeten, maar vond het ontbijt in Noorwegen het lekkerst. Alle Noorse jeugdherbergen kregen een 8 voor hun ontbijt, hoewel niet iedereen de typische Noorse kaas even lekker vindt. Het ontbijt is hier wel duurder dan in Denemarken het Zweden.

Zweden het goedkoopst

Zweden is over het algemeen het goedkoopst. In Kviberg, Göteborg, betaal je 12,90 p.p.p.n. in een vierpersoonskamer. Noorwegen is gemiddeld het duurst. In Montana, Bergen is dit 24,20. Bijna twee keer zo veel dus. Maar in Bergen krijg je er wel een ontbijt bij, alleen een goedkopere overnachting zonder ontbijt is hier niet mogelijk.

Denemarken zit een beetje in de middenmoot, maar het verschil tussen Zweden en Denemarken is niet zo heel groot.

Prijzen zijn wel afhankelijk van het seizoen, het aantal personen per kamer en de luxe van de kamer of de jeugdherberg. Met of zonder eigen toilet en douche scheelt soms ook veel, maar in andere gevallen is het even duur.

Sanitair en keukens in Kopenhagen niet zo goed

Van de vier geteste Kopenhaagse jeugdherbergen hebben twee jeugdherbergen sanitair en keukens een cijfer gekregen, dat maar net rond de voldoende zit, een krijgt een onvoldoende. De meeste keukens, toiletten en douches waren niet erg schoon, en er waren er ook niet veel. Misschien heeft het met de zomerdrukke in Kopenhagen te maken. Toch vindt Nordom dit geen goed excuus. Alleen Nørrebro Hostel kreeg van ons een zeven voor sanitair en keuken.

Gelukkig zijn de keukens en het sanitair in de andere Deense jeugdherbergen, op een uitzondering na, dik in orde. De beste keukens en sanitair vind je in de Zweedse jeugdherbergen: bijna overal schone douches, wc's en keukens. We hebben hier alleen soms lage cijfers gegeven omdat de capaciteit onvoldoende was, of omdat sommige keukens en douches erg krap waren.

IJsland heeft de mooist gelegen jeugdherbergen

Gemiddeld kreeg IJsland de hoogste cijfers voor omgeving. De meeste jeugdherbergen hier liggen prachtig gesitueerd in de natuur, met name jeugdherberg Berunes. Ook Montana in Bergen en Nykøbing Mors, Danhostel scoren erg hoog. Een mooie omgeving is meestal belangrijk voor het speciale vakantiegevoel.

Doorgaans was Nordom tevreden met de ligging van de meeste jeugdherbergen.

Laagste cijfers voor de hoofdsteden

Over het algemeen zijn de jeugdherbergen van Kopenhagen en Stockholm duurder, drukker en minder schoon dan de jeugdherbergen van kleinere steden of het platteland. Dit heeft waarschijnlijk met de aantrekkingskracht en de drukte van de hoofdsteden te maken. Oslo vormde hierop wel een uitzondering.

Absolute winnaars en verliezers

Nordom had het beste verblijf in jeugdherberg Berunes op IJsland. Een kamer huren betekent hier eigenlijk overnachten in een klein huisje met eigen keuken, sanitair, tv en vliering. De ligging naast de kerk en de vriendelijke eigenaren spraken ons erg aan. Kortom, een aanrader!

Ook in Danhostel Nykøbing Mors had Nordom een heerlijk verblijf. De kamers zijn ruim en luxe. Het personeel is uiterst vriendelijk en ook het eiland Mors vonden we erg mooi.

Maar het meest in onze nopjes waren we met de zonsop- en ondergangen boven de Limfjord, direct naast onze kamer.

De slechtste ervaringen deden we op in Odense City Danhostel. We kregen een krappe, benauwde kamer die naar oude spruiten rook. Het raam openen hielp niet, want direct ernaast stonden bij het busstation dieselbussen te pruttelen. Ook de goederentreinen achter en de ringweg voor de jeugdherberg waarover de hele nacht ambulances en politiewagens voorbij raasden droegen bij aan een slechte nachtrust. En het gezellige interieur met vrolijke kleuren kan daar niets aan verbeteren. Dit is de enige keer dat we gemiddeld een onvoldoende hebben moeten geven.

Voor meer informatie:

<http://www.hihostels.com/>
<http://www.danhostel.dk/>
<http://www.vandrerhjem.no/>
<http://www.hostel.is/>
<http://www.svif.se/>

Nordom zou ook graag van jou willen weten wat voor goede en slechte ervaringen je hebt opgedaan in Scandinavische jeugdherbergen, stuur je verhaal, tips en je cijfers naar jeugdherbergen@nordom.nl.

Hieronder een overzicht van de geteste jeugdherbergen.

- * = geen keuken, of keuken niet beoordeeld
- ** = prijs niet beoordeeld, omdat het te lang geleden is.

Jeugdherbergen Denemarken						
Naam	Bed, kamer	Sanitair, keuken	Service, prijs	Omgeving	Ontbijt	Gemiddeld
Amager (Kopenhagen), Danhostel	6,5	6,5	7	7	n.v.t.	7
Bellahøj (Kopenhagen), Danhostel	7	4	7	7,5	n.v.t.	6,5
Frederikshavn Danhostel	7	8	8	7,5	n.v.t.	7,5
Hotel Jørgensen, Kopenhagen	4	5,5*	8,5	8,5	7	6,5
Nykøbing Mors, Danhostel	8	8	8	10	7,5	8,5
Nørrebro, Hostel Denmark	8	7	8	7,5	n.v.t.	7,5
Odense City, Danhostel	5	5*	6	4	n.v.t.	5
Store Heddinge, Danhostel	8	7,5	8	8	8,5	8
Ribe, Danhostel	7	8	8,5	8,5	n.v.t.	8
Århus, Danhostel	8	7,5	8	8	n.v.t.	8

Amager Danhostel: Slaap in weinig inspirerende houten kotten. Twee keer overstappen vanaf Hovedbanegård.

Bellahøj Danhostel: Naast een park en net wat dichterbij de stad dan Amager Danhostel. Slechte douches.

Frederikshavn Danhostel: Prima in orde. Een wat duffe stad, maar dichtbij het strand en Skagen.

Hotel Jørgensen: Shabby en goedkoop, maar een heel gunstige ligging.

Nykøbing Mors, Danhostel: Perfect! Reserveer wel een kamer met uitzicht over de Limfjord.

Hostel Denmark: Apart. In feite huur je een kamer bij mensen thuis, dus je moet een beetje geluk hebben. Niet ver van het centrum en weer eens wat

anders dan de gemiddelde jeugdherberg.

Odense City, Danhostel: Afknapper. Het stinkt hier naar oude spruiten en dieselolie. Vreselijk lawaai van de ringweg, busstation en treinstation. Je kunt nog beter in een tentje op de landingsbaan van een vliegveld gaan liggen.

Store Heddinge, Danhostel: Het personeel rookt als een schoorsteen. Landelijke omgeving en mooie kust.

Ribe, Danhostel: Overnacht in de oudste stad van Denemarken. Zeer vriendelijk personeel.

Århus, Danhostel: Sfeer van een gezellig oud ziekenhuis, dichtbij het strand.

Jeugdherbergen Noorwegen						
Naam	Bed en kamer	Sanitair, keuken	Service, prijs	Omgeving	Ontbijt	Gemiddeld
Montana, Bergen	7,5	7,5	6,5	9,5	8,0	8
Anker, Oslo	8,5	7,5	7	7	8,5	8
Holtekilen, Oslo	8	5,5	7	7,5	8	7
Haraldsheim, Oslo	7,5	7,5	**	8	7,5	7,5

Montana, Bergen: Deze is duur! En kunnen ze niet wat harder stoken? Magnifiek uitzicht.

Anker, Oslo: Enorme kamer met eigen keuken, maar zonder potten en pannen.

Drink zoveel versgeperste vruchtensap bij het ontbijt als je wilt.

Holtekilen, Oslo: Veel te weinig douches en toiletten!

Haraldsheim, Oslo: Heel mooie ligging, maar ver van het centrum. Prijs is inclusief ontbijt.

Jeugdherbergen IJsland						
Naam	Bed en kamer	Sanitair, keuken	Service, prijs	Omgeving	Ontbijt	Gemiddeld
Stykkishólmur	7	7	**	7,5	n.v.t.	7
Korpudalur	7	6,5	**	7,5	7	7
Berunes	9	9	**	8,5	n.v.t.	9

Stykkishólmur: Ligt heel centraal. Direct bij de veerboot naar het fantastische vogeleilandje Flatey.

Korpudalur: Prachtig in de natuur gelegen. Nadeel: je deelt de keuken en het sanitair met de eigenaresse en bent van haar

afhankelijk, omdat je zonder auto nergens naartoe kunt. Neem dus veel boodschappen mee.

Berunes: Fantastische ligging. Je logeert in een eigen huisje. Tip: knoop een gesprekje aan met de eigenaren.

Jeugdherbergen Zweden						
Naam	Bed en kamer	Sanitair, keuken	Service, prijs	Omgeving	Ontbijt	Gemiddeld
City Backpackers, Stockholm	8	8	7,5	8,5	n.v.t.	8
Kviberg, Göteborg,	8	8	9	7	7	8
Varberg,	8	8	7	9	n.v.t.	8
Zinkensdam, Stockholm	7	7	6	7	n.v.t.	7
Vandrarhem Örebro	8	7	5	6	n.v.t.	6,5
Vandrarhem Backpackers Inn, S'holm	6,5	6,5*	6,5	7	n.v.t.	6,5
Vandrarhem Kiruna	7	5,5	6	8	n.v.t.	7
Kebnekaise Fjällstation	6	7	5,5	9,5	n.v.t.	7
Vandrarhem Borgholm	8	7	8	8	n.v.t.	8
Vandrarhem Oskarshamn	7	7,5	7	7	n.v.t.	7
Vandrarhem Lund	6,5	6	7	8	7	7
Vandrarhem Mora	7,5	8	7	8	n.v.t.	7,5

Kviberg, Göteborg: Relaxte jeugdherberg. Pal naast hoge flats, niet ver van het centrum. Deze is niet duur!

City Backpackers, Stockholm: Niets op aan te merken. Toegang tot Internet en tv. Uitstekende ligging op loopafstand van het centrum en het station.

Varberg: Een gezellige boerderij met veel dieren en dichtbij zee.

Zinkensdam, Stockholm: Erg kleine kamers. Zelfs voor het gebruik van de koelkast moet je betalen! En je kamer wordt gecontroleerd door een schoonmaakbedrijf: is hij niet schoon, krijg je je borg niet terug.

STF Vandrarhem Örebro: De code van de voordeur is niet te lezen. Erg onvriendelijk personeel.

Backpackers Inn, Stockholm: In de zomer een hostel, de rest van het jaar een school. Geen keuken en slechte tv-ontvangst.

STF Vandrarhem Kiruna: Er zijn weinig douches en de keuken is te klein. Centrale ligging en mooi startpunt voor bergtochten.

STF Kebnekaise Fjällstation: Erg duur maar fantastische omgeving. Je moet wel 19 kilometer door de bergen lopen om er te komen.

STF Vandrarhem Borgholm: Te weinig douches, maar goede keuken. Ligt centraal vlakbij het zomerverblijf van de koninklijke familie. Uitstekende service!

STF Vandrarhem Oskarshamn: Ongezellig, maar wel centraal gelegen.

STF Vandrarhem Lund: Het is een trein! Centrale ligging, op het station! Kamers erg krap, geen ruimte voor bagage en slecht sanitair.

STF Vandrarhem Mora: Helemaal in teken van de Vasaloppet! Gelegen bij de finish van de Vasaloppet. Plezierige sfeer.

Rex og Regina

Tronfølgeloven i Skandinavien

— Marscha Rogmans

Den 25. april 2005 meddelte hoffet i Danmark at Kronprinsparret venter barn i slutningen af oktober. Dermed bliver tronfølgeloven aktuel igen. Paragraf 2 i Tronfølgeloven af den 27. marts 1953 bestemmer at *ved en konges død overgår tronen til hans søn eller datter, således at søn går forud datter, og i tilfælde af, at der er flere børn af samme køn, den ældre går forud for den yngre*. Det vil sige at når Frederik og Mary får en pige og senere en dreng, så er det drengen, der efterfølger sin far.

Tronfølgeloven fra 1953 er en ung lov, dog allerede dateret, for vi lever i et samfund hvor vi sætter stor pris på kønnenes ligestilling. Men i 1953 var loven meget moderne, fordi den indførte kvindelig arvefølge i Danmark. Problemet var at kong Frederik IX og dronning Ingrid kun havde piger, nemlig prinsesserne Margrethe (f. 1940), Benedikte (f. 1944) og Anne Marie (f. 1946). Pigerne havde ikke arveret og dermed ville tronen overgå til prins Knud og hans søn prins Ingolf (f. 1940). I 1953 havde regeringen nogle forslag til en revidering af grundloven og tronfølgeloven. Med hensyn til kvindelig arveret blev der holdt en folkeafstemning, som viste at et flertal sagde ja til kvindelig arveret. Kongen underskrev loven og dermed blev den 13-årige Margrethe den danske tronfølger.

De kommende måneder skal udvise om der på ny kræves en revidering af tronfølgeloven eller ej. Det er højst sandsynligt at regeringen vil ændre grundloven og ligesom i 1953 skal en folkeafstemning afgøre sagen.

Også i Norge meddelte hoffet den 25. april 2005 at kronprinsparret venter barn til december. Det bliver Håkon og Mette-Marits andet barn, de har i forvejen prinsesse Ingrid Alexandra (f. 2004) og 7-årige Marius (Mette-Marits søn fra et tidligere ægteskab). Ingrid Alexandra skal være Norges kommende dronning efter sin far, hun takker sin position til grundlovens revidering i 1990 hvor der blev indført kvindelig arveret.

I Norge kom der en diskussion om tronfølgeloven efter prins Håkons fødsel i 1973. Håkon havde nemlig en storesøster, Märtha Louise (f. 1971). Grundloven bestemte at Håkon gik forud Märtha Louise. Kronprins Harald (Harald V) var fortalere af kvindelig arveret og han ville have en revidering af grundloven, dog under en betingelse, revideringen skulle ikke berøre hans børn. Harald mente at en forandring ville virke forvirrende for børnene, fordi Håkon allerede blev opdraget og set på som kronprins.

Paragraf 6 i grundloven fra den 13. juli 1990 viser at *arvefølgen er lineal, saaledes at kun i lovligt Ægteskab født Barn af Dronning eller Konge, eller af en som selv er arveberettiget, kan arve, og at den nærmere Linje gaar foran den fjernere og de ældre i Linjen foran de yngre. Blandt Arveberettigede regnes ogsaa den Ufødte, der strax indtager sit tilbørlige Sted i Arvelinjen, naar hun eller han fødes til Verden. Dog tilkommer Arveret ikke nogen som ikke er født i ret nedstigende Linje fra den sidst regjerende Dronning eller Konge eller dennes Søster eller Broder, eller selv er dennes Søster eller Broder. Naar en til Norges Krone arveberettiget Prinsesse eller Prins fødes, skal hennes eller hans Navn og Fødselstid*

tilkjendegives førstholdende Storthing og antegnes i dets Protokoll. For dem som ere fødte tidligere end Aaret 1971, gjelde dog denne Grundlovs § 6 saaledes som den blev vedtaget den 18de November 1905. For dem som ere født tidligere end Aaret 1990 gjelde ligevel at Mand gaar foran Kvinde.

I Sverige blev Carl Philip født som kronprins i 1979. Men som kendt, er Carl Philip ikke kronprins i dag. Hans storesøster Victoria (f. 1977) er kronprinsesse af Sverige, fordi grundloven blev revideret i 1979. Paragraf 1 af grundloven siger at *successionsrätt till Sveriges tron tillkommer manliga och kvinnliga efterkommande till kronprins Johan Baptist Julii, sedermera Konung Karl XIV Johans, avkomling i rätt nedstigande led, Konung Carl XVI Gustaf. Äldre syskon och äldre syskons efterkommande ha därvid företräde framför yngre syskon och yngre syskons efterkommande.*

Den nye grundlov blev effektiv den 1. januar 1980 og bestemmer at ældre søskende, uanset køn, går forud de yngste søskende. Fordi Carl Philip er yngre end Victoria mistede han sin arveret.

Tjuesju

Dei norske teljemåtane: ei åtvaring for Tyskland

– Ernie Ramaker

I Tyskland har det i det siste vore eit ordskifte om teljemåten i det tyske språket. Matematikkprofessor Lothar Gerritzen frå universitetet i Bochum står bak *Verein Zwanzigeins*, eit lag som arbeider for innføringa av ein teljemåte der talorda vert uttala i den rekkjefølgja ein skriv dei: *zwanzigeins* i staden for *einundzwanzig*. Når ein ser på heimesida til laget, finn ein ikkje stoda i Noreg nemnd med eitt einaste ord. Det er då litt merkeleg, for å seia det mildt, med di Noreg er – så vidt eg kjenner til – det einaste landet i Europa der ein faktisk har prøvd å gjera noko slikt. Dei tyske «språklogikarane» burde studera stoda i Noreg nøye, for der kan dei sjå kva som hender dersom ein gjer ei slik drastisk endring i språket.

Kring 1950 vart sekssifra telefonnummer innførde i Oslo. Telegrafstyret sende brev til Samferdselsdepartementet, der dei bad om innføring av ein ny teljemåte. Den vanlege teljemåten i norsk den gongen hadde einarane framfor tiarane (*treogseksti*), som på dansk, tysk og nederlandsk. Telegrafstyret meinte at det ville føra til færre feil ved munnleg opplesing av telefonnummer å snu på talorda og ha tiarane fyrst: *sekstitre*.

**“Ein bør rekna med
at det kan føra til kaos.”**

Departementet heldt ein del møte om saka med representantar for ulike organisasjonar, og dei aller fleste var oppglødde for forslaget. Forslaget gjekk vidare til Stortinget og vart vedteke den 22. november 1950 med stort fleirtal. I tillegg til at rekkjefølgja i talorda vart endra, vart det innført ny uttale av brøkar (*ein tredel* i staden for *ein tredjedel*) og nokre nye enkeltformer (*tjue* for *tyve*, *tretti* for *tredve*). Frå 1951 skulle den nye teljemåten takast i bruk i skular og i rikskringkastinga som den einaste offisielle teljemåten i norsk.

Forkjemparane av den nye teljemåten forventar at omlegginga ville gå raskt føre seg – det var jo både lettare og meir logisk å seia *syttifire* enn *fireogsytti*. Slik vart det ikkje. I dag lever båe teljemåtane side om side i beste velgåande. Og ikkje berre side om side: det er mykje blanding mellom gammal og ny teljemåte. Ei ny gransking viser at folk vel teljemåte alt etter situasjonen. Ved opplesing av ei tekst bruker om lag 60% ny teljemåte, ved telefonnummer bruker nesten alle ny teljemåte, i butikkar bruker om lag 70% gammal teljemåte. Dessutan finst det blanding innanfor sjølve formene òg: mange nordmenn kan godt finna på å seia f.eks. *treogtjue* (som «eigentleg» skal vera anten *tjuetre* etter ny eller *treogtyve* etter gammal teljemåte) eller *trettisyv* (for *trettisju/syvogtredve*).

På heimesida skriv *Verein Zwanzigeins*: «Insbesondere wird damit auch erreicht, dass das Erlernen des Deutschen durch Ausländer in vielen Fällen erleichtert wird.» Innføringa av ein ny og «logisk» teljemåte førde til at det i praksis finst to teljemåtar i norsk i dag. Dette burde vera ein viktig tanke for dei som vil innføra ny teljemåte i tysk. Det er vandt å styra språkbruk åt folk ovanfrå, og ein bør rekna med at det kan føra til kaos. Eg tør seia at dette norske forsøket på språkplanlegging kan sjåast på som mislukka. Me får vona at tyskarane innser det før det er for seint. For meg som utlending var dei to norske teljemåtane og dei mange blandingsformene ikkje akkurat noko som gjorde det lettare å læra norsk.

Kjelder:

<http://www.ruhr-uni-bochum.de/zwanzigeins/>

http://www.riksmalsforbundet.no/ordskiftet_0199.html

“Verdomme, moet je mij weer hebben?”

Het grote Harry-interview

– Marieke Hazenberg en Lars Zwemmer

Na Annelies van Hees en Suze van der Poll viel deze keer een ‘Zweed’ en taalkundige de eer ten deel om door ons geïnterviewd te worden. En dan is de keus snel gemaakt, want dé taalkundige bij uitstek binnen Scandinavistiek is Harry Perridon. Nordom sprak met hem over het leraarschap, Zweden en natuurlijk de bureaucratie.

Waarom ben je Zweeds gaan studeren?

Ja, dat weet ik niet. Het zat zo, toen ik op de middelbare school zat, vond ik talen altijd al heel leuk, maar het idee dat ik leraar zou moeten worden op een middelbare school vervulde me met afgrijzen, dus dan vielen de schooltalen al af. Toen ben ik bij diverse dingen geweest en blijven hangen bij Zweeds. **Je had niet al wat met Zweden?** Nee, nee, nee, ik was er nog nooit geweest en had er zelfs geen gedachte aan geschonken. Gewoon puur toeval. **Maar ben je wel meteen begonnen na de middelbare school?** Ja, ja, dat is alweer een tijd geleden, 40 jaar geleden, ik kreeg net een berichtje van een of andere reünie, maar ik denk maar dat ik daar vanaf zie, want uit mijn klas gaan er maar drie. **Ben je tijdens je studie wel naar Zweden geweest?** Ja, natuurlijk, tamelijk vlot, meteen die zomer erop en een jaar of vier daarna ben ik een jaar met zo’n beurs geweest. Die was toen nog van het Zweeds Instituut, toen had je nog geen Erasmus en Socrates. Ik heb toen in Uppsala gezeten. Daarvoor had ik nog een klein half jaar in Denemarken gezeten, maar dat had niks met mijn studie te maken.

Waarom heb je toen voor taalkunde gekozen?

Ja, ik was altijd al geïnteresseerd in taalkunde, literatuur was....ja, dat is dat ongelukkige huwelijk tussen literatuur en taalkunde, wat er altijd is bij talenstudies, dat er zowel taal-

als letterkunde gedaan moet worden, als het aan mij zou liggen, dan zou ik het er meteen uitgooien, die letterkunde. Niet het lezen van boeken, maar literatuurwetenschap, dat kan net zo goed apart, zoals kunstgeschiedenis, wat ook niet per land is. Ja, je kan die boeken toch ook in vertaling lezen.

Het hoeft er niet allemaal in hoor. **Ja, dat bepalen wij.** Ja, dat is waar. Nou ja, dan moet ik een beetje op m'n woorden passen, hè.

Hoe ben je docent geworden?

Nou, ja ik ben niet afgestudeerd in Scandinavische talen, maar in algemene taalwetenschap, want vroeger had je gewoon kandidaatsexamen na een doctoraalexamen en algemene taalwetenschap was zoals dat toen heette een kopstudie, dus die kon je alleen maar doen als je een kandidaatsexamen had in een of andere taal. Dus eigenlijk hebben we nu weer dat model. Dus toen ik in Zweden geweest was, ben ik naar Taalwetenschap gegaan. Daarna was ik eerst een jaar werkloos, dus toen dacht ik, dan ga ik maar wat anders doen en ondanks het feit dat ik geen leraar wilde worden, ben ik maar een lerarenopleiding Engels gaan doen. Toen kon ik op een gegeven moment hier werk krijgen. **En je bent toch les gaan geven.** Jawel, maar het is heel anders om aan volwassenen les te geven, want studenten zijn toch in principe volwassen en dat is iets anders dan lesgeven aan pubers. En ten tweede, je wordt wat ouder en dan vind je het niet meer zo erg. Toen ik 18 was leek me dat afgrijselijk, toen ik 25 was vond ik dat al wat minder erg, met de jaren komt de wijsheid misschien, ik weet het niet. **En hoe lang zit je nu in het vak?** Ja...hoe lang...ik ben nu hier denk ik een jaar of dertig aangesteld, ik weet het niet precies.

“De combinatie tussen naam en gezicht, dat wil wel eens fout lopen”

Wat is het verschil tussen studenten uit je eigen studietijd en die van nu?

Ja...dat is nogal wisselend moet ik zeggen, want het was net als bij Deens nu, bij Zweeds waren er maar drie, vier. Ik denk dat er niet zo gek veel verschil was tussen de studenten van toen en nu. **En in de omgang, of hun motivatie?** Nou, wisselend, in de loop der jaren is er een groot verschil en zelfs nu nog, de ene groep is anders dan de andere en aan sommige groepen is het veel leuker les geven dan aan anderen. Sommige jaren is het vreselijk, andere heerlijk. Dat is erg wisselend, vind ik. **Wat is de ideale grootte van een groep om les aan te geven?** Een stuk of twintig, vind ik het plezierigst. Dan is het ook niet zo erg als er iemand een keer niet is. Als je een hele kleine groep hebt, ja, stel je hebt tien studenten en er zijn er vijf niet, dan zit je opeens tegen een paar mensen aan te kijken en die moet je dan een beurt geven en die denken dan ook van, verdomme, moet je mij weer hebben?

Ken je al je studenten?

Ik heb altijd mijn hele leven de gezichten goed gekend en de namen op zich ook wel, maar de combinatie tussen naam en gezicht, dat wil wel eens fout lopen.

Wat vond je, toen je zelf student was, het moeilijkste en het leukste onderwerp van taalkunde?

Het moeilijkste? Toen ik studeerde was de hoofdmoot eigenlijk Oudnoords, ik geloof dat ik vier jaar Oudnoords had gehad en dan had je ook nog Gotisch. Historische taalkunde was ontzettend groot, maar ik vond dat ook leuk. Echte taalkunde kregen we in die kandidaatsfase niet, dus alleen taalverwerving en dan hadden we ook wat literatuur en ja, dat lezen vind ik dan een ding, maar dat gezemel erover...dus dat heb ik altijd lastig gevonden, of lastig, het boeit mij niet. Van die vragen als wat bedoelt de schrijver ermee, ja...dan had hij het maar duidelijk moeten opschrijven.

Ik vind het zo zonde, want vaak wordt er dan gezegd van, oh, dan hou je niet van literatuur, maar dat vind ik onzin, er zijn prachtige teksten, maar die zijn gewoon mooi om te lezen en dat is het dan. Maar dan hoeft ik verder niet er over intertekstualiteit en dergelijke te leuteren.

Maar ondanks dat is het wel populairder dan taalkunde, hoe verklaar je dat?

Ja, ik weet het, het gros van de studenten kiest het. Maar ik denk dat veel studenten het idee hebben dat taalkunde zo moeilijk is, te wiskundig is en zo, en te abstract, maar juist dat geleuter trekt veel mensen aan en er is toch geen maat op wat je zegt of je nu A zegt of B of C, het maakt allemaal geen fluit uit en dat maakt bij taalkunde wel uit.

En het leukste?

Ik vond die historische taalkunde dus altijd ontzettend leuk. Eigenlijk is alles wel leuk hoor, talen als verschijnsel is natuurlijk fascinerend, zegt ook veel over ons en hoe we in elkaar zitten en om talen in het algemeen te bestuderen, moet je natuurlijk concrete talen bestuderen. Dan is Scandinavië erg aardig, omdat je natuurlijk een heel aantal talen hebt, die erg op elkaar lijken, zodat je ook veel variatie hebt. We hebben drie, zo niet vier standaardtalen en plus dan nog Faeröers en IJslands is zes standaardtalen, dus dat is een heerlijk gebied.

En wat vind je nu nog als docent het leukste onderwerp om les in te geven?

Ja, nog steeds over historische taalkunde, en die dialecten vind ik erg leuk om te doen, maar ook gewoon grammatica vind ik erg leuk. Het is ook afhankelijk van de studenten en hun inbreng. Het begeleiden van scripties, dat is zoals je zegt, het zout in de pap of eh, de krenten in de pap, ja.

“Wat bedoelt de schrijver ermee,
ja...dan had hij het maar
duidelijk moeten opschrijven.”

Wat vind je van Zweden en de Zweden?

Ik heb zelf goede ervaringen, ik heb niet dat negatieve ervaren dat ze zo afstandelijk zijn, die zijn er natuurlijk ook, maar die zijn ook hier en in Denemarken en Noorwegen. En ik vind het er prachtig, vooral bepaalde gedeelten. Ik houd bijvoorbeeld erg van een licht glooiend landschap en korenvelden en bos, dat vind ik prachtig. **Net Denemarken.** Ja, Uppland bijvoorbeeld, dat lijkt ook wel op Denemarken, alleen in Denemarken is wat minder bos. En wat ook mooi is, is als je in Uppland bent, en dat is dan ook het gebied waar ik het meest kom en het liefst ben, daar stikt het ook van de cultuurmonumenten. In Denemarken ben ik ook altijd met plezier geweest. **Je favoriete plek in Zweden is dus Uppland?** Ja, überhaupt het middengedeelte van Zweden, vooral toen, nou ja, dat is dan een huiselijke mededeling, maar toen de kinderen nog klein waren, was het fantastisch om daar heen te gaan, want je hebt daar duizend-en-één meren, waar je zo in kan ploffen met een beetje knap weer. Ik kom een à twee keer per jaar in Zweden en dan meestal in Uppsala.

Wat vind je het mooiste woord in een van de Scandinavische talen?

Goh, ja, dat had ik moeten voorbereiden. (lange stilte) Geen idee. Je kunt zeggen van alle woorden zijn me even lief, maar dat is natuurlijk niet zo, want zoals jullie wel weten, heb ik een hekel aan bureaucratentaal, dus die woorden zijn me niet allemaal even lief.

Wat vind je van Nordom?

Fantastisch! We hebben in de loop van de jaren heel wat studieverenigingen gehad en Nordom steekt daar met kop en schouders bovenuit en het is fenomenaal wat er allemaal aan activiteit ontplooid wordt en dat zeg ik nu niet alleen omdat jullie me nu interviewen en ik vind het echt geweldig en elke studie kan blij zijn met zo'n actieve vereniging.

**En tot slot nog een paar stellingen waar je een keus uit moet maken.
Allereerst Denemarken of Noorwegen en dan niet taalkundig gezien, maar qua land, mensen en cultuur.**

Ja, dan zou ik zeggen Denemarken. Daar is wat meer cultuur en het is al wat langer een geciviliseerd land en Noorwegen, ja... dat is dan de laatste tijd wel in opkomst, maar van nature is het een tamelijk armoedig land. Het is ook nog een jong land en daardoor zijn ze dan weer vrij nationalistisch en daar ben ik geen vreselijke voorstander van. En dan denken ze daar nog dat het ideaal is om in je eentje te zijn, zoiets van ik ben het meest gelukkig als ik in m'n eentje over een berg kan lopen, nou, ik kan me niks vervelender voorstellen.

Je bent wel een echte Amsterdammer, dus de volgende keuze is Amsterdam of Stockholm.

Ja, Amsterdam. Stockholm is ook wel een mooie stad...nou ik vind het toch nog lastig, maar toch maar Amsterdam.

En heb je liever een kamer alleen of zoals nu met Anders samen?

Ja, ik vind dit een fantastische kamer en ik vind het helemaal niet erg dat ik hem moet delen. Kijk ook eens hoe licht het hier is, hier ben ik erg tevreden mee. Vergeleken met dit is die andere kamer maar een ellendig hokje.

**“Ik loop hier als een landverhuizer
door het gebouw te sjouwen.”**

Dan komt nu de onvermijdelijke bureaucratie, waar is die het ergst, in Zweden of in Amsterdam?

Tja, dat is lastig te zeggen, want in Zweden heb ik daar niet zoveel mee te maken gehad en het is ook iets van de laatste tien, vijftien jaar. Het is niet alleen de schuld van de mensen die hier de dienst uitmaken, maar ook van de overheid en de wetgeving die er zo'n vijftien jaar geleden is gekomen, die de modernisering van het universitaire bestuur regelde en dat heeft geleid tot een gigantische bureaucratisering. Daar is Kafka nog een feest bij. Alles wat verkeerd kan gaan, dat gaat ook gegarandeerd mis, als je wat nodig hebt, moet je eerst gaan uitzoeken waar je naartoe moet, dan heb je iemand gevonden, die je dan doorverwijst en degene waar je naartoe doorverwezen wordt, verwijst je ook weer door en uiteindelijk ben je bij de eerste terug en die weet het ook niet, dus er gebeurt helemaal niets. En alles wat er is, doet het niet of is slecht geconstrueerd. Dan moet je ook nog eens met die hele handel heen en weer rijden en dan loop ik hier als een landverhuizer door het gebouw te sjouwen met zo'n trolley, een overheadprojector, een cassette recorder. Bij die trolleys moet je dan nog uitzoeken welke het wel en welke het niet doet. Maar dat is ook gewoon omdat, en dat is het hele eieren eten hier, de mensen die iets nodig hebben en iets gebruiken, nooit wat gevraagd wordt, dus aan docenten wordt nooit wat gevraagd, aan studenten wordt nooit wat gevraagd, nee, die bureaucraten denken dat ze de wijsheid in pacht hebben en dat zij wel kunnen besluiten wat goed voor ons is. En van zo'n mentaliteit walg ik, daar word ik zo misselijk van.

Wil je zelf nog wat toevoegen?

Ja, die woordenboekprojecten vond ik bijvoorbeeld erg aardig en ook voor ons Instituut. Het is jammer dat er niet meer van die projecten zijn. Want dat soort dingen zijn wel het zout in de pap, of de krenten in de pap, heet dat zo? Hm...ik zit er over te denken hoe dat zou smaken, het lijkt me helemaal niks.

Heb je tot slot nog een tip voor de lezertjes?

Verbreed je! Vooral als je naar het buitenland gaat, ga dan iets heel anders doen, niet dat waar je hier mee bezig bent.

Dank je voor dit interview.

**VIL ALLE
NASJONALISTER
SOM ER REDE
TIL Å DØ FOR SITT
FEDRELAND
GJØRE DET NÅ**

Loesje

**ALTING BLIVER SÅ
MEGET LETTERE**

**HVIS MAN ELSKER
SIN NÆSTE
I STEDET FOR
SIT FÆDRELAND**

Loesje

**FÅR JAG RÖSTA OM
VEMS GUD**

**SOM SKA
STYRA VÄRLDEN**

Loesje

GLEÐILEG VIKA

Loesje

Colofon

Postadres:

Studievereniging Nordom
Universiteit van Amsterdam
Spuistraat 134, 6^e etage
1012 VB Amsterdam

Bestuur collegejaar 2004-2005:

Stefan Theunissen (voorzitter – stefan@nordom.nl)
Marieke Hazenberg (voorzitter – marieke@nordom.nl)
Jan de Kater (penningmeester – jan@nordom.nl)
Nicolette van Neer (bestuurslid – nicollette@nordom.nl)
Ernie Ramaker (webredacteur – ernie@nordom.nl)
Marscha Rogmans (bestuurslid – marscha@nordom.nl)
Lars Zwemmer (bestuurslid – lars@nordom.nl)

Nordom on-line:

homepage: www.nordom.nl
e-mail: info@nordom.nl

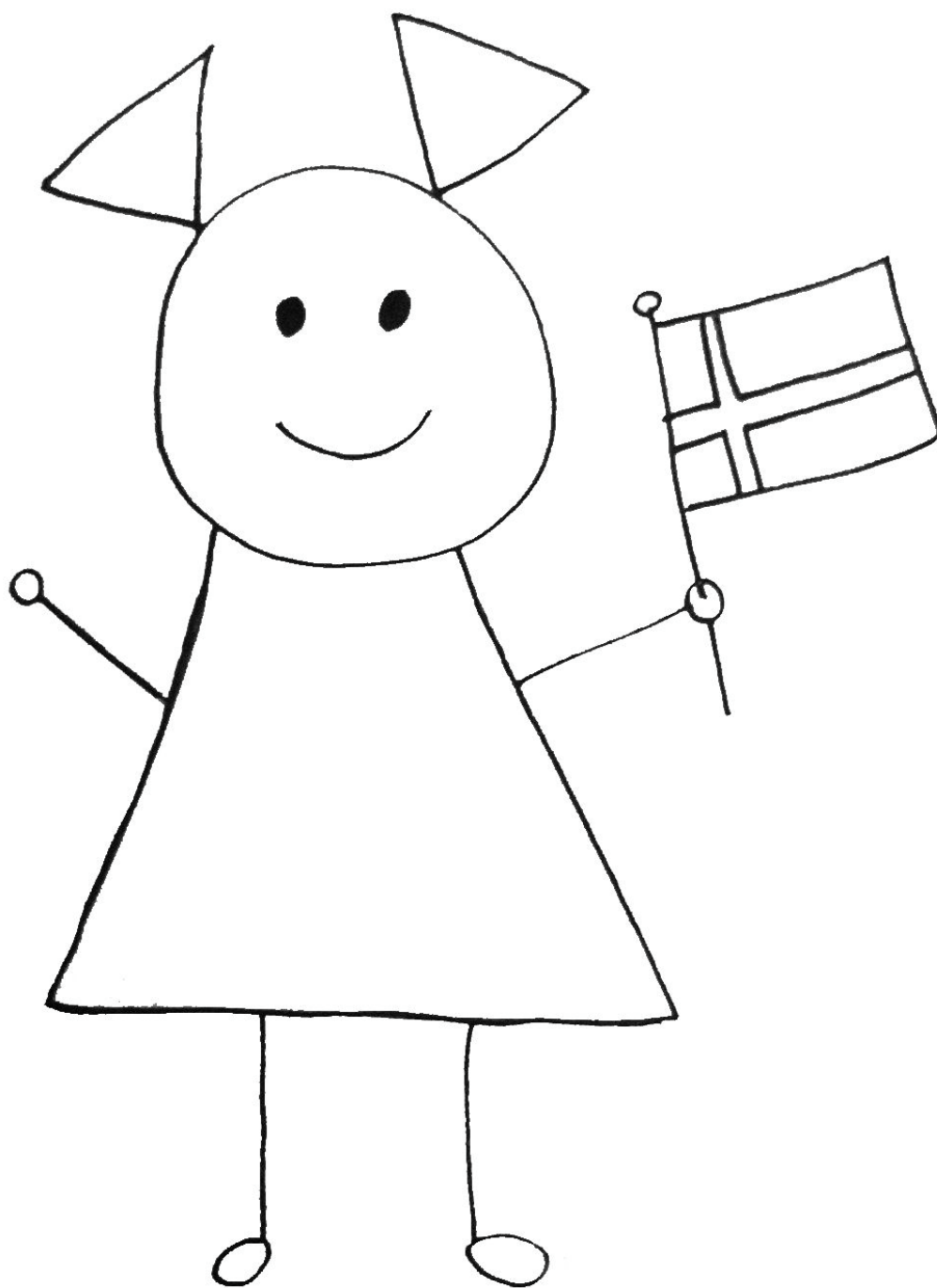
Aan dit nummer werkten mee:

Anders Bay
Marieke Hazenberg
Hans Jorritsma
Nelleke Kralt
Nicolette van Neer
Suze van der Poll
Ernie Ramaker
Niels Rambags
Marscha Rogmans
Truuske Smits
Jeanne van Tol
Daša Zidar
Lars Zwemmer

Volgende uitgave:

Het volgende nummer komt waarschijnlijk in het najaar uit. We zijn blij met alle kopij. Stuur alles wat je kwijt wil naar de redactie, blad@nordom.nl, of desnoods via de gewone post naar het Nordom-adres (zie hierboven) of deponeer je bijdrage in het Nordom-postvakje op de 6^e verdieping in het P.C. Hoofthuis.

© Nordom 2005